

ARBEJDER HISTORIE

TIDSSKRIFT FOR HISTORIE, KULTUR OG POLITIK

NR. 2 2021

SFAH

Arbejderhistorie – Tidsskrift for historie, kultur og politik

Udgivet af Selskabet for Arbejderhistorie (SFAH)

SFAH, Rømersgade 22, 1362 Kbh. K – sfah@sfah.dk – www.sfah.dk

ISSN/0107-8461/ISBN 87-87739-55-0

© SFAH og forfatterne

Et medlemskab af SFAH omfatter følgende:

- Tidsskriftet Arbejderhistorie to gange årligt
- 20% rabat på alle SFAHs bøger (dog undtaget tilbud)
- Indbydelse og gratis deltagelse i selskabets egne foredrag, arrangementer og læsekredse
- Månedlige nyhedsbreve
- En øget historisk viden og indsigt
- Mulighed for at støtte den historiske forskning i Danmark
- Styrket fagligt netværk

Som basismedlem (200 kr./studerende: 100 kr.) er du omfattet af ovenstående samt vil modtage tidsskriftet elektronisk to gange årligt (husk oplysning om e-mailadresse)

Som ordinært medlem (425 kr.) er du omfattet af ovenstående samt modtager tidsskriftet i trykt udgave (ca. 175 sider pr. nummer) to gange årligt

Som internationalt medlem (525 kr.) får du rabatterne osv. samt får tilsendt den trykte udgave af Arbejderhistorie to gange årligt til din adresse i udlandet.

Medlemskontingent pr. år

- Basismedlemskab: 200 kr./100 kr. for studerende
- Ordinært medlemskab: 425 kr.
- Internationalt medlemskab: 525 kr.
- Støttemedlemskab: 2.125 kr. (tre eks. af tidsskriftet pr. gang)

Indmeldelse sker via vores hjemmeside: www.sfah.dk. Du kan også indsætte beløbet via Mobilpay: 92597 (skriv navn, adresse og e-mail i beskedfeltet)

Illustrationerne i tidsskriftet stammer fra Arbejdermuseet & ABA's samlinger, med mindre andet er angivet.

Arbejderhistorie indekseres i bibliotek.dk og bringes i Historical Abstracts.

Skriv til os!

Redaktionen modtager gerne forslag til artikler, essay, debatindlæg og anmeldelser.

Det bestræbes at finde rettighedshavere til illustrationer. Evt. krænkelser af ophavsretten er derfor utilsigtet.

Layout: Anne Houe

Tryk: Tarm Bogtryk

Oversættelse af abstracts: Steve Parsons og forfatterne

Forsideillustration: Erik Henningsen, *En Folketaler*. Et Forstudie, 1899.

FORORD

Redaktionen

I år er det 150 år siden, at Danmarks første arbejderparti Den Internationale Arbejderforening blevet stiftet. Det parti, som senere fik navnet Socialdemokratiet. Arbejderhistorie markerer jubilæet i dette nummer med et tema, som på forskellige måder belyser Socialdemokratiet og de socialistiske ideers historie.

I den første jubilæumsartikel redegør historiker og tidligere mangeårig formand for SFAH Henning Grelle for historien om Socialdemokratiets jubilæer og jubilæumsfester for hvert 25. år i de forløbende 150 år. Det viser sig, at jubilæerne er blevet holdt på flere forskellige datoer, og festlighederne også afviklet på forskellige vis. Den rigtige dato for jubilæet er d.15.oktober, som også er den dato 150 året bliver fejret på i år i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Arbejdermuseet, i Rømersgade.

Nye metoder og teorier integreres løbende i arbejderhistorien. Historiker Jesper Vestermark Køber anvender nostalgi som politisk begreb til at undersøge Socialdemokratiets politik i det nye årtusinde. Mette Frederiksens ledelse af den nuværende regering er præget af en nostalgisk forståelse af fortiden, hvor vægten lægges på velfærdssamfundets storhedstid i et forsøg på at genskabe den sociale kontrakt med vælgerne. Analysen bringer en række eksempler på nostalgien og viser samtidig partiets generelle nedtoning af forventningerne til fremtiden i modsætning til tidligere tiders fremskridtstro ideudvikling.

Historiker Reinout Bosch udfolder i sin artikel en begrebshistorisk undersøgelse af, hvordan marxismen påvirkede Socialdemokratiet i perioden fra 1870'erne til 1914. Analysen af den socialdemokratiske idéhistorie viser således, at marxismens ideologiske aftryk på Socialdemokratiet var med til at opbygge fagbevægelsen og skabe en parlamentarisk praksis ud over klassegrænserne.

Socialdemokratiet og arbejderbevægelsens andre organisationer har efterladt sig et væld af foto, faner, plakater og knaphulsmærker. Bibliotekar Dorte Ellesøe Hansen, som i 50 år har arbejdet med disse samlinger, har lavet et tema, hvor et lille udsnit af arbejderbevægelsens artefakter kan ses.

Arbejderhistorie markerer endnu et jubilæum i dette nummer: 100 året for indførelse af kvindevalgretten i Sverige og dens betydning for valgetorikken ved valget i 1921. Litteraturhistoriker Magnus Gustafson giver i en analyse af valgkampsretorikken i 1921 et billede af borgerlige og socialistiske politikeres holdninger til hjemmet og folket, som det kommer til udtryk i aviser og taler. Artiklen har fokus på både køn og klasse, fordi valget var det første, hvor også kvinderne havde valgret, og temaet derved fik en central placering i forhold til den nye kvindelige vælgergruppe.

Arbejdersangbogen kan fejre 95 års jubilæum, og bibliotekar Mic Hoffmann Hansen undersøger i en medieteoritisk optik, hvordan Arbejdersangbogen – der udkom første gang i 1926 – kan beskrives som en kulturformidlende institution, som et centralt element af en samlet arbejderkultur.

I 1919 blev Folkeforbundet stiftet som en del af fredsprocessen efter afslutningen af 1.verdenskrig. Der var et stort behov for international lovgivning om arbejdsforholdene i landene. Derfor oprettedes ILO, International Labour Organization, som en underafdeling af Folkeforbundet til at varetage denne opgave, der bl.a. skulle vedtage konventioner om arbejdstid, arbejdsløshed og kvinder og børns arbejde. Jørgen Estrup, tidl. Landsformand for FN-forbundet, beskriver i sit essay om *100 års kamp for sociale rettigheder og global solidaritet*, diskussionerne der gik forud for oprettelsen af ILO og Danmarks placering i de første år.

Til sidst følger anmeldelserne af en righoldig litteratur om og med tilknytning til arbejderhistorien, samt et debatindlæg om en tidligere anmeldelse.

God læsning
Redaktionen